

1980/81
str. 2

STEZICE
DIZELS

GLASLO
DLJAKOV
NOVOMEŠKE
GIMNAZIJE

s t e z i c e

glasilo novomeških gimnazijcev

letnik XXVIII

leto 1980/81

številka 2

urejuje uredniški odbor

andreja tomše

vesna kos

irena grahek

matjaž berger

matjaž zajec

ksenija bregar

pika rajnar

glavni urednik karmen kenda

odgovorni urednik italo morosini

mentorica prof. jevnikarjeva

opremili člani likovnega krožka

naklada 350 izvodov

cena posameznega izvoda 6 dinarjev

USTVARJAMO, USTVARJAMO, USTVARJAMO, USTVARJAMO, USTVARJAMO,

SENCE

V zimskem večeru
so sence še bolj grozljive,
tihotapijo se iz megle
in dežja, vabljuje,
neprijazne, vsiljive,
plazijo se v mojo sobo
in nobena luč jih ne prežene,
sence, budne,
vedno okrog mene neutrudne
se vrtijo in ne morem se skriti...

Tu so in vendar jih ne vidim,
čutim hladnost in njihovo voljo,
da me zasvojijo,
zavrtijo v napačno smer,
pogovarjajo se,
slišim jih skozi svoje misli...

Razmišljam o smrti,
spet o njej,
o maščevanju,
da, pokopana sem med
utesnjenostjo in svobodo,
tlačite, o ljudje,
volja v meni že izginja,
telo je polno moči, misli pa več ni,
so le sledi v labirintih možganov,
ostajam zvesta sama sebi
in vendar propadam.

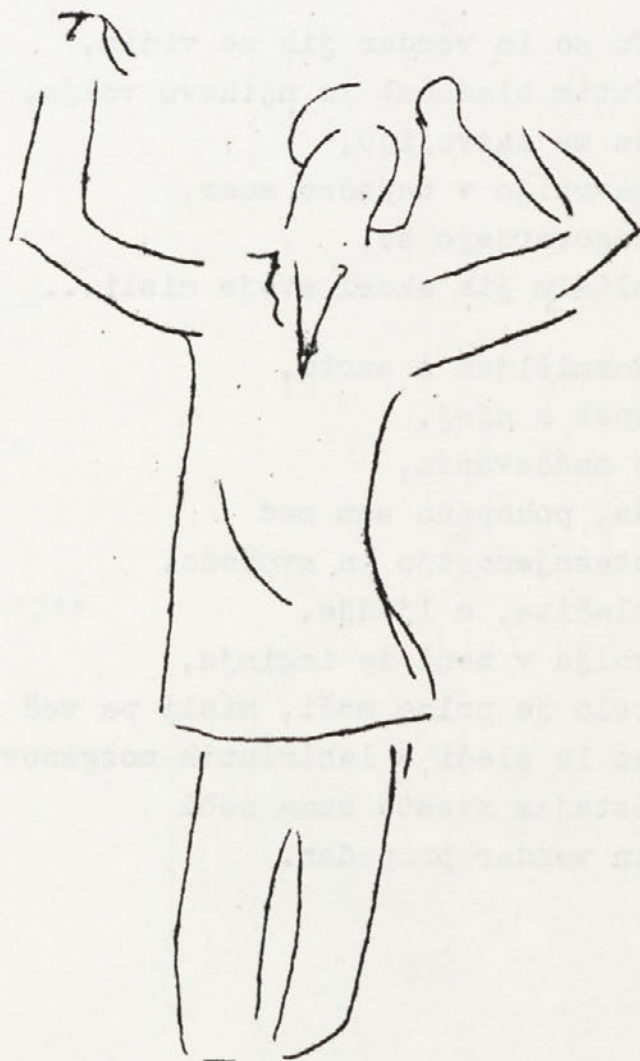
Nihče se ni ozrl v moje jokajoče oči,
v njihove, ki so odtujene
in ne sprejemajo več luči,
v njene, ki so prosile,
v njegove, ki so trosile
zaupanje in ljubezen.

Drobec mivke smo,
ki jo veter raznaša
po istem področju.

Zdaj vem, zakaj
razmišljam o smrti,
zakaj me sence vabijo na ples.

BOJIM SE

bojim se
tvoje nežnosti
dobrote
prijateljskega nasmeha
strah me je
ko mi pomežikneš
ali pobožraš
moje lase
bojim se zate
in zame
mogoče vse to
ne bo večno
mogoče
vendar vem
da bodo
tvoja spoznanja človeštva
moji čevlji
s katerimi

bom gazila
njihovo norost
tu je prah
ni tiste gladkosti
ki jo moraš paziti
zabrisani smo v utripu dneva
prašni v svečani obleki
s svetlimi lažnivimi očmi
in ozkim nasmehom
zajeli so nas kot
prgišče zrn
ki jih bodo raztresli na polje
sami bomo med tisočimi
iskali bomo svoje bistvo
prah nas zasipava
še trenutek in
ne bo več sledi stopinj
koraki bodo obstali
oči bodo mrtvo zrle v prihodnost
prah bo edino gibanje
škoda da ne verjamem v čarovnije

Irena Grahek, 3.a

JOČI Z MENOJ

Ostala sem sama
v temi te noči,
ko me nisi več potreboval.

Joči z menoj...
Solze naj tečejo
z najinih lic
na najini srci

in naj operejo
vso grenkobo
tega večera...
Joči z menoj...

UTRGAJ

Utrgaj
rdečo rožo
mojega življenja
z lahkoto
kot si razbil
sonce mojih sanj
in jo položi
na odprti grob
svojih misli
razsutih
pod vizijo
najine sreče
izgubljene v smehu
solznih oči...

Karmen Kraševac, 3.a

SOLZE V JESENI

Paleta barv
od rdeče do rjave,
vse je v koncentričnih krogih,
vse se vrti,
le za trenutek lahko
skozi megleno zaveso solza
opazim odpadajoče jesensko listje
in neke rjave oči,
za katere ne vem več lastnika;

toda zopet se vse vrtil,
listje, oči, listje, oči....,
malo samo še barve
od rdeče do rjave,
dokler še te
v megli solza ne zblede.

NOČNE BLODNJE

Mešanica svetlobe
mestnih luči in polne lune,
jaz pa skrita v senci gabra ali jesena,
na sredi slepe ulice,
prilepljena na mrzli asfalt,
ker se ne morem odločiti za naslednji korak.

Jesenski veter se poigrava
in še en list
zapleše svoj zadnji rondo proti tlaku,
a jaz se bojim stopiti k njemu,
ker vem, da imava enako usodo
tu, na mrzlem asfaltu sredi slepe ulice.

Veter neumorno veje,
list pada za listom,
mreža mesečine povečuje moj strah
in nekje izza Gorjancev
se s tatinskimi koraki približuje jutro
in z njim odločitev za moj naslednji korak.

Nataša Pavlin, 3.a

MONOLOG I

če takole objektivno uresno (o ne) in kajazvemšekako pogledaš je bila tista poslovilna zadeva včeraj res prava ludnisa in se nad stanjem dandanašnjih glava kot sod ne gre pritoževati vino odlično vino zastonj in v neomejenih količinah kitara sveče (redukcija ne romantika) stari prijatelji za dolgo časa poslednjič zbrani okoli iste mize le zakaj je zmanjkalo žensk in cigaret ostal bi tam do konca življenja moral boš z našo ljubo armijo skleniti pogodbo po kateri ti bodo vsak mesec poklicali samo po enega kolega in bo dalj uživancija

če ni seveda že prepozno če jih je sploh še ostalo kaj na zalogi madona buh saj to ti je totenkamra od rodnega kraja če bo šlo tako naprej še za pošteno partijo bridgea ne bomo spacali več to pa bo konec sveta potem se lahko oprimeš le še tiste if you want a good fun go to yuma ali pa se greš metat na trepalnice v potok (voda je dovolj plitva da se ne da plavati) ampak tega seveda ne boš naredil si preveč sadistada bi komu privoščil to veselje in sploh imaš na tem svetu še nekaj opravkov se mi zdi čeprav je tudi res da bi do pesniške zbirke lažje prišel po smrti samo preklemano malo bi potem imel od slave denarja in kar je še teh stvari in poleg tega je tu še ena punčka ki te blazno mika pa si je ne upaš prijeti niti za roko ker njenemu fotru cia tako dobro dela da je že kar nagravnžno grenke življenske izkušnje nas namreč učijo da s takimi ni dobro češenj zobati pa naj si bodo še tako zrele

v šoli bo bogme res treba malo zagrabititi nimaš še nobene ocene cvekov pa že kar precej seveda pa je od besed k dejanjem dolga pot in za ta preskok je potrebno nekaj moči ko pa je že davno nimaš več pa še te nenehne grožnje z maturo (ne spominjaj me) ti jemljejo vso borbeno moralo

najbolje bo da narediš spet kako pijanko za pozabo samo da dobiš svoj težko prisluženi honorar le zakaj ga še ni najbrž ga je spet spravila majka in ti ga bo pokazala šele takrat ko boš ti že odposlal kakih ducat pritožb v katerih boš skri-

tiziral vse živo kar je kdaj delalo pri kakšnem cajtengu potem pa boš moral dopisati še dva ducata opravičil da ne bo zamere in navsezadnje si sploh še nisi na jasnem s kom se boš pravzaprav zapil ker ni nobenega več s katerim bi se želel in šele zdaj vidiš kako boš pogrešal vse tiste bedaste frise ki te ne bodo več morili

in sploh res je fant priznam nimaš sreče ampak vseeno utišaj no malo ta tvoj visoko razviti čut za jamranje lahko bi bil tam z njimi ali pa kar namesto njih in potem bi šele videl hudiča zato bodi tiho in srečen saj veš mi smo le stare barabe ki vsak nočni dan hodijo po mestu pijane in hvalijo luno spomni se kar ti je tako lepo povedala ena tvojih mnogih bivših profesorice (vrag vzemi vse gimnazije ki si jih premenjal pa tudi vse ostale grenke življenjske izkušnje nas namreč učijo da najbrž niso dosti boljše) zapomni si fant kakorkoli se obrneš rit imaš zadaj in nogo ki te brca vanjo je dodal moj prijatelj ki je vedel kajti bil je ena tistih starih barab. zdaj pa je čif v večnih gostilnah

MONOLOG II

(nadaljevanje in nedokončani konec)

življenje gre pa kar dalje bi tudi rekel tvoj prijatelj ko ne bi šlo življenje dalje brez njega in kolikor ga poznaš mora biti trenutno v peklu hudo zanimivo najbrž jim grozi totalna revolucija peklenščku pa živčni zlom naša ljuba armija se te le usmili in ti v zameno za težke materialne izgube ki si jih doživel le pošlje enega starega člana vendar v tako slabem stanju da bi ga (a so stari prijatelji) najraje poslal na dinos in res ne veš več zakaj si mu kot kaka zaljubljena pubertetnica pošiljal polkilometrsko pisma ko pa ti tip niti v gostilno ne pride več no saj ga je za razumet povratnik je potreben kot sahara vode in verjetno hajka

vso bližnjo in daljnjo babjo okolico toda kot si že dejal stari prijatelji so le stari prijatelji in lahko bi jih prišel malo pogledat vsaj takrat ko dobijo račun drugače gre vse po starem socialno sistem drugim je bolje pesniška zbirka se ti iz sanj spreminja v moro v šoli si sicer uspel spraviti telovadbo na zu (zanj uspešno) saj si zlezel celo na bradljo ostalo pa je športna prognoza (domačini vedno zmagajo) premosorazmerno se ti slabša tudi zdravje tako da prideš k dohtarju s tavžnteno boleznijo kot jeremija iz alan forda in samo čakaš kdaj ti bo napisal napotnico za na oni svet s punčko gre po stari navadi bolj švoh ker je njen foter bolj delaven kot vidva oba skupaj ampak pri tako slabi kondiciji si res ne moreš privoščiti posebnih podvigov čeprav dobro veš da je to glavna napaka v tvoji osvajalni strategiji o honorarjih in pijankah se sploh ne splača več izgubljati besed nikad ništa pa šen mal da pokengurujčiš vse skupaj ratuje nekam naporno najraje bi za par doooooolgih trenutkov zaprl oči morda bi bil potem zopet onaj stari toda življenje se ne ozira na malenkosti (v tem primeru tvojo) ampak gre kar dalje sranje

Jože Saje, 4.f,
udeleženec letošnjega
srečanja mladih pesnikov
in pisateljev Slovenije

ŽELJA BREZ NASLOVA

Zeleno in bleščeče je sijalo sonce, kapljalo v brezkončno melodijo neke srečne duše. Sanje so postajale majceni otočki v čedalje bolj umazani, kalni reki. Duša je iskala... in je bila srečna, da ne ve, kaj išče.

A nenadoma - sonce se je zdrobilo. Duša je postala slepec,

brezkončno blodeč v jabolku. Njene misli so želele odleteti tja, kjer bi kaj pomenile. Letele so in se vedno vračale otožne in zavržene. Nikoli niso dosegale oblakov, ker je duša vedela, da je do tja še zanje predaleč. In svetlo je bilo spoznanje, da vendarle ostaja travnik, nebo, ostajajo oblaki. In misli ostajajo, krožijo in se vedno znova vračajo, in tudi stvari, ki jih duša nikoli ni doumela. Bedni črvi!

Zares bedni črvi! Skriti v jabolku se dotikajo drug drugega in se ne poznajo. Ne ostajajo sami. Z njimi je vendar jabolko, rumeno, bleščeče, lahko zibajoče se na veji, tanki in rjavi, vendar gnilo. In leta lahko ostane tako, pa se črvi ne zavedo tega. Jabolko je pač le jabolko, del njihovega vsakdana. Visi z veje in se ozira na travnik pod seboj. In v dobrodejni dremavici komaj čuti, da ga počasi in vztrajno grize, čedalje globlje in čedalje počasneje. Spanje pravičnega. In nekoč se je moralo zgoditi, da se je sonce zdrobilo in pustilo za seboj le prazno množico sivih oblakov. Jabolko je želelo pasti. Trave so se krohotale, prebudila se je stonoga, prebudila pikapolonica. Čudne oči imata. Mrtve, hladne. Jabolka je sram. Kaj vendar mislijo trave, stonoga in pikapolonica? Mar ni to njegova, jabolkova pravica, da pade? Mar ni to usoda vsakega gnilega jabolka?

Jaz sem duša. In šla bom na travnik, pohodila travo; in njena glava, nizko sklonjena in objokana, bo pod mojim nožnim palcem zajokala: - kaj vendar počneš? Mar se ti ne smili kri, tvoja lastna kri? - Težke sanje na mojih listih nisem zaslužila, da jih nosim, še vedno so prelahke. Jabolko visi nad me-noj in v vetru spoznanj lahko se pozibajoče grozi. Usoda.

. Čigava neki je? Mravlje šepčejo: - Tvoja, tvoja, tvoja! - in hitijo preko mojih korenin. Slaba sem, smrdeča in moji listi se tržejo ob ostrini življenja. Mravlja mi je pljunila v obraz, ko je začutila mehko mojih korenin. Imela je mrtve, hladne oči in oči stonoge so bile polne mržnje in

praznina je stiskala moje in njene misli.

Jabolko je padlo. Vzelo si je pravico, ki je jaz ne smem.
Gnije.

Carmen Robek, 4.b

"OD NEKDAJ ZARJE SO ENAKE BARVE"

Noč je in čutim, da prostor samo telesnost omejuje. Pozabljam nase, na svoje telo, na sobo, v kateri sedim; predmeti izginjajo, padam, tonem v večno velikem, večno gibljivem, nedojemljivem in brezkončnem življenju.

Svetovi se združujejo v meni. Moja misel obkroža zvezde in slutim neki daljni klic, ki me vabi, ki me hoče. Odhajam. Vse je moje. Svetloba pogledov, ljudje, zalivski vetrič, rože na oknih, barve in vonji, hotenja in duše vodometi. Svoboden sem. Slišim izpete pesmi in neizgovorjene besede odmevajo v meni, toplota teles tisočerih ljubimcev me zaliva in pozdravljam vse nerojene otroke in bojim se zanje. Čutim težo stoletij, ki so padala drugo za drugim in pod seboj pokopala milijarde in milijarde življenj. Moja misel blodi skozi vlažna riževa polja in boža upognjene hrbte ljudi in živali. K meni prihajajo Trojanci in Orfej me sprašuje za pot, pogovarjam se s Salamonom in ženo Ilira strahujem v gluhi noči. Moj prijatelj je avstralski domačin in vem, da njegova misel išče poti do mene. Čujem otožni zvok bobna, lebdeč nad večerno savano, in klecam pod težo solze, ki je kanila ob hladnem steburu gotske katedrale. Vežejo mi oči in puškam obračam hrbet na neki neznani notranjski jasi, slišim bombe in jok otrok in kri mi zaliva gležnje in hodim po mrtvih telesih in ugaslih očeh, zazrtih v nebo. Pribijajo me na križ in bog me je zapustil. Moja misel je pri pticah, ki z menoj delijo toplata gnezdišča, prežim na lovu s sibirskim lovcem in hladno mi je v eskimskem igluj. Tavam po bor-

delih in zakajenih kavarnah, slačilnicah padlih upanj in življenjske grenkobe. Sem roža z nevestinega šopka in sen otrokovih sanj, sem dež in zemlja kamnita, par volov in brazda življenja še nezorana. Moja pesem je čebel brenčanje sladkega panja, po mojih žilah se pretaka nektar človeštva, ki je tisočletja dozorevalo pod sončnimi oboki. Prehodil in raziskal sem vse poljane bivše smrti in našel šopek zlatih rož bodočnosti. Danes sem svečan in v goste vabim vse ljudi sveta: črne in bele, rdeče, rumene, debele in suhe, bogate in revne, dobre in zle, sosede in bežne znance, neznane dečke in deklice. Ker danes je dan, ko se vse izgublja in pada pred napredkom srca. Vidim jih, kako prihajajo svečani in dobri, v brezkončni koloni, vedri in nasmejani in blagi. Odpiram okna in vrata, širim roke in objemamo se, poljubljam se, pozdravljamo se, spoznavamo se, mi, vsi, Ljudje, in stopamo dalje v čudoviti povorki življenja. Vse miselnosti in filozofije in religije in okovi srca se drobijo pod močjo našega koraka. In mi stopamo dalje, vedno dalje, vedno novi, vedno mladi, vedno večni. Slišim butanje morja in topli veter mi suši ustnice. Opijam se s svetlobo življenja in v globokih kozarcih nazdravljam svetu in času. Vse je moje, a ničesar nimam. Vsa semena bodočnosti kalijo v naših nedrih in čutim globino vsega, čutim, da je življenje večno, večno. Slišim hrušč motorjev velemera in ropot strojev, slišim otroški smeh v prostranih dvoranih bodočnosti in miren sem. Tiho stopam mimo bolniških postelj in veselo prislušujem vsem živim srcem tega sveta. Njih pesem me nosi, v njih pesmi rastem, sem boljši, večji. Stopam skozi pragozdove in križarim po oceanih, padam na moriščih in rastem iz pepela na grmadi sežganih. Vsi svetovi se združujejo v meni, vse poti vodijo iz mene in varno stopam dalje in pričakujem dan, ko bo Samuelova trdnjava spregovorila, ko se bodo modrosti stoletij rešile kamnitih in smrtnih spon molčanja, se dvignile v svetlečo kroglo spoznanja in orisale prostore ljudi z govorico večnonedeljive enotnosti vsega, kar je bilo, kar je in bo.

Vladimir Jureković, 4.b

SANJE

Sanjam...

Sanjam o vrtenju zemlje,
sanjam o strahu iz teme.

Sanjam...

Sanjam o sreči otroštva, mladosti,
sanjam o dnevih v starosti.

Sanjam...

Sanjam o pticah v višini
in ladjah na morski gladini.

Darja Erjavec, l.d

STARKA

Stojim ob oknu in zrem v daljavo.

Sneg, vsepovsod sneg.

Pokriva še pred dnevi zelene travnike,
tudi vrtovi so prekriti z mehko belo odejo.

Cesta je bila še nekaj ur pred tem kopna,
življenje po njej je teklo brez prestanka.

Ljudje so hiteli po opravkih,
nihče ni pomislil na sneg.

Zdaj naletavajo drobne bele snežinke
in debelijo belo preprogo cestišča.

Vsake toliko časa pusti sledovi koles,
na tej neskončni preprogi avto,
ki se s hitrostjo pešca pomika v dolino.

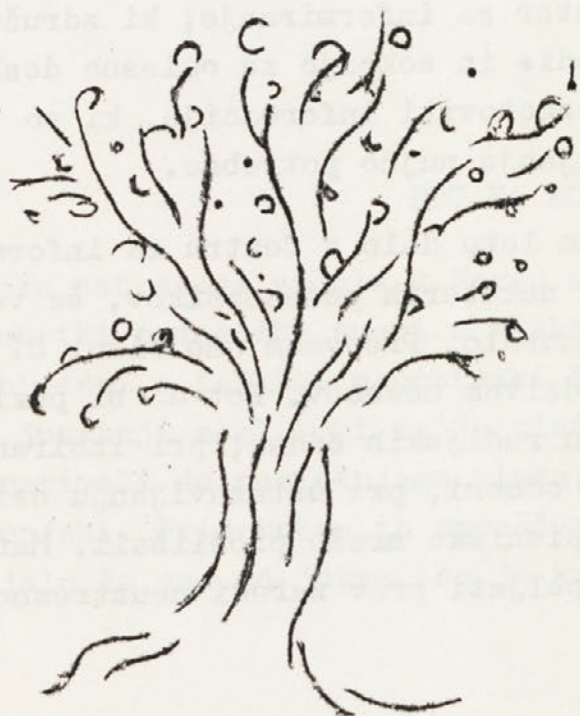
Luči nekega avtomobila osvetlijo cesto pred sabo.

Svetloba zadene ob fasado hiše
nasproti mojemu oknu.

Opazim senco, premikajočo senco
v tem groznem večeru.

V luči avtomobila se pokaže starka,
vsa zgrbljena z dežnikom v eni

in palico v drugi roki.
Opirajoč se na palico
se počasi premika proti mestu.
Umika se avtomobilom,
kakor da imajo prednost pred vsemi.
Ustavi se,
se postavi ob rob ceste
in počaka,
da se avto oddalji.
Nihče ne ve,
če ji je res toliko do tega,
da mu naredi prostor.
Morda ne more dalje.
Hrib in sneg sta ji vzela vse moči.
Ne more dalje?
Misel, ki se kakor nož zapiči v moje srce.
Najraje bi zapustila toplo scbo
in šla na pomoč ubogi starki.
V srcu bi mi bilo lažje
in starka bi dosegla cilj.
Tako pa je njena pot še naprej negotova.

Sonja Nemanič, 1.a

DOGAJANJA, DOGAJANJA, DOGAJANJA, DOGAJANJA, DOGAJANJA, DOGAJ

PRIZADEVAJMO SI, DA BI BILI INFORMIRANI

Na naši šoli se lahko pohvalimo z vrsto dejavnosti, v katere se učenci bolj ali manj uspešno vključujemo. Hkrati pa ugotavljamo izredno slabo medsebojno povezanost teh dejavnosti, da o usklajenem delu ne govorimo. Ugotavljamo tudi nezadostno obveščenost o njihovem delu, težavah, o uspehih, ki jih dosegaajo. Za večino izvenšolskih dejavnosti na naši gimnaziji velja, da se zapirajo v ozke kroge in ne dajejo dovolj možnosti vključevanja novih članov. Zelo pomanjkljive so tudi informacije, ki jih prenešajo delegati svojim središnim. Tudi te so vzrok za neuspešno vključevanje v družbeno in samoupravljalno življenje na šoli.

V lanskem šolskem letu so sicer delovale nekatere sekcije, ki so se ukvarjale z informiranjem, vendar med seboj niso bile povezane, naloge niso bile razdeljene, zato so se posamezna področja dela prekrivala in celoten sistem informiranja je bil tako bolj ali manj neuspešen. Zato smo konec lanskega šolskega leta ustanovili Center za informiranje, ki združuje uredništvo Stezic, šolski radi• in sekcijo za oglasno desko. Njegova temeljna naloga je zagotoviti informacije, ki so učencu za uspešno samoupravljanje nujno potrebne.

Toda tudi v letošnjem šolskem letu delo v Centru za informiranje (CI), kljub zagnanosti nekaterih posameznikov, še vedno ni zaživel tako, kot bi moralo. Predvsem smo člani CI razočarani nad zelo slabim odzivom učencev. Kot da bi pozive k sodelovanju pri oblikovanju radijskih oddaj, pri izbiranju glasbe, ki jo predvajamo med odmori, pri ustanavljanju oziroma organiziranju primerne dopisniške mreže preslišali. Marsikatero akcijo nismo mogli izpeljati prav zaradi neustrezne

povezanosti z učenci. Toda Center za informiranje ne sme biti sam sebi namen, mora biti v službi učencev. Povezan mora biti z mladinsko organizacijo, z zborom učencev, s krožki in drugimi dejavnostmi in organi na šoli, postati mora pomemben element enotnosti in povezanosti na šoli. Poleg povezovalne naloge ima tudi usklajevalno vlogo med ŠK ZSM in ostalimi organi šole.

Učenec mora postati subjekt v odločanju, z informacijami mu dopolnjujemo spoznanja, na podlagi katerih se lahko vključi v samoupravno življenje. Informacije pa bomo mogli učencu posredovati šele z ustrezno organizacijo dopisniške mreže. Pri njenem organiziranju pa bo potrebno vsestransko sodelovanje učencev. Predvsem si želimo, da bi v nabiralnik v avli šole priromalo kar največ prispevkov, v katerih boste spraševali, ugotavljali, predlagali, sugerirali, kritizirali...

Sleherni učenec je odgovoren za svoj družbenoekonomski položaj v šoli, za uspešno odločanje o njem pa so pravočasne, objektivne informacije nujen pogoj.

Prizadevajmo si, da bi bili informirani!

Ksenija Bregar, 3.a

POT NA KOMNO

Naša pot se je začela v Novem mestu, od koder smo se tretji letniki pedagoške smeri z vlakom odpeljali proti Ljubljani. Obloženi s težkimi nahrbtniki in s planinskimi čevlji smo se v jutranji megli, ki se je vlačila po ljubljanskih ulicah, prerivali do naslednjega vlaka, ki nas je odpeljal proti Gorenjski. Prijetnemu in sproščenemu vzdušju, ki nas je spremljalo že vse od jutra, se je kradoma pridružila še pesem.

Strmeli smo skozi okna vagonov in opazovali pokrajino, ki je bila za mnoge tuja. V daljavi so se ponosno vzpenjale gore, tu, pred našimi očmi, so bežala polja. Vasi, stisnjene pod vznožjem planin, so se zdele tako zelo majhne in nebogljene ob mogočnosti gora. Smeh in vzkliki, ki so se mešali z resnim pogovorom ostalih potnikov, so potihnili ob izstopu iz vlaka in čakanju na avtobus. Utrujeni, vendar še vedno pripravljene spoprijeti se s hojo, smo se nagnetli vanj. Toda tudi gneča nas ni mogla vreči s tira. Pomagala nam je dobra volja. Opazovali smo Bohinjsko jezero, ki se je bleščalo v opoldanskem soncu. Naenkrat je izginilo in nadomestila so ga polja in hiše s skrbno urejeno okolico. In prav takrat, ko je bil pogovor najbolj zanimiv, smo izstopili in se postavili prvi preizkušnji nasproti. V koloni smo se lotili dolge poti, ki pelje do planinske kočice na Komni. Smeh je še vedno odmeval v gozdu, koraki so bili čvrsti in zanesljivi. Toda po dolgi uri hoje je smeh počasi zamiral, oglašal se je samo še tam, kjer so koračili tisti najmočnejši in najpogumnejši. Znoj nam je tekel po hrbtu in nam lepil obleko, noge so se dvigale počasi in z muko. Tu in tam je kdo vprašal, ali bomo hodili še dolgo, toda nihče ni odnehal. Kakor da smo si prigo-varjali: "Gora, bodi še tako močna in strma, povzpeli se bomo nate. Kajti mi imamo s seboj naš smeh, našo voljo in mladost!" Po triurni hoji, ki je bila za marsikoga najtežja preizkušnja, smo prispeli na cilj in utrujeni posedli po klopih. Po pogovoru o tem, kako je kdo preстал vzpon, smo se odpravili še na krajšo turo do Bogatina, ki je bila kot večerni sprehod. Utrujeni smo zvečer zaspali in verjetno nikomur ni bilo do pogovora. Naslednje jutro se nam je nudil prekrasen pogled na kopice megle, ki so se kakor sveže namolzeno mleko dvigale v nebo. Ta dan smo videli tudi najlepše, kar lahko ustvari narava sama, brez posega človeka vanjo. Sedem Triglavskih jezer si je poiskalo prostor v ozkih kotanjah, ki se ob vrhovih strmo vzpenjajo. Dolga pot, utrujene noge in dobra volja so bili naši edini spremljevalci v tem bajnem svetu. Razgled,

ki se nam je nudil z vrha, je poplačal ves trud, ves znoj, ki nam je v vročem dnevu curkoma lil z obraza. Ta večer smo premagali utrujenost in klepetali dolgo v noč. Naslednje jutro smo se še enkrat poslovili od vrhov in se spustili v dolino. Tudi ta pot je bila brez besed, pa ne zaradi utrujenosti, ampak od prevzetosti nad lepoto gora in ob slovesu, ki ga je tako težko prenesti z dvignjeno glavo.

Damjana Čeh, 3.e

OB 40-LETNICI OKROŽNE PARTIJSKE KONFERENCE V DOLENJSKIH TOPLICAH

8. septembra 1940 so se v Henigmanovi hiši v Dolenjskih Toplicah zbrali delegati partijskih celic, ki so delovale v novomeškem okrožju. Vilma Pirkovič, ki je zastopala novomeško celico, nam je pripovedovala:

... To je bila prva okrožna partijska konferenca, na kateri smo se pripravljali na peto državno partijsko konferenco, ki je bila naslednji mesec v Zagrebu. Potrdili smo osnovno linijo partije in CK KPS. Ugotovili smo, da je treba okrepiti partijske vrste, ki bodo sposobne pripraviti Dolenjsko na odpor proti okupaciji, ki nam je pretila. Na konferenci sta bila prisotna tudi Franc Leskošek - Luka in Vinko Kristan, ki je bil izvoljen za sekretarja. Po konferenci je okrožni komite intenzivno deloval do okupacije. Pridobil je veliko novih članov KP in SKOJ, saj se je do okupacije število skovcev potrojilo, komunistov pa podvojilo. Organizirali smo tudi mrežo simpatizerjev, ki sicer niso bili člani KP, a so bili naši pristaši. Predstavljali so zvezo med komunisti in ljudskimi množicami...

V počastitev štiridesete obletnice okrožne partijske konference v Dolenjskih Toplicah je občinska konferenca ZK Novo

mesto organizirala novinarsko konferenco, ki smo se je udeležili predstavniki novinarskih in zgodovinskih krožkov osnovnih in srednjih šol iz novomeške občine. Predvojni komunisti dr. France Hočevar, Niko Silih, Vilma Pirkovič, Jože Ravbar, Srečo Preželj, Rudolf Zupanc in Tone Henigman so nam pripovedovali o težkih socialnih razmerah na Dolenjskem med obema vojnama, ki so predvsem mlade vodile v revolucionarno aktivnost.

Vilma Pirkovič se spominja:

... Na Dolenjskem sta vladali velika revščina in zaostalost. Ljudje so težko dobili zaposlitev. Nekateri posamezniki so se zaposlili kot cestarji, orožniki, gozdni delavci ali delavci na železnici. Ostali so živeli na zadolženih kmetijah, na katerih so pridelali komaj toliko, da so se lahko preživeli. Tudi prodajali so zato malo, pa še to po izredno nizkih cenah. Solali so se lahko le najtalentiranejši kmečki otroci, ki so jih najpogosteje vzdrževala župnišča ali pa starši, če so bili premožnejši. Mnogi so si pomagali z inštrukcijami bogatejših otrok, za kar so dobili kosilo ali večerjo. Za večino mladih pa je bil položaj brezupen. Niso se mogli šolati, niso dobili zaposlitve, pa tudi na propadajočih kmetijah niso mogli ostati. Veliko je bilo tudi takih, ki so končali šolo, pa niso dobili službe...

Tov. Srečo Preželj nam je povedal, da so bili ljudje tako revni, da otroci niso imeli čevljev. Tudi vžigalic ni bilo pri hiši, zato so kurili večni ogenj, vsak dan je zakurila druga hiša, potem pa so žerjavico raznesli po ostalih hišah v vasi. Če bi kupili vžigalnik, bi bilo potrebno plačati davek 50 din, kar je tedaj pomenilo zelo veliko.

Mladi so izhod iz tega stanja videli v SKOJ in KP. Dr. France Hočevar nam je pripovedoval, kako je postal komunist. Meni, da danes mladi poznamo marksizem slabše, kot ga je sam poznal v naših letih. Marksizem jemljemo kot šolsko lekcijo, kaj

več pa o njem ne razmišljamo. On pa je marksistično misel poznal, preden je našel stik s KP. V marksizmu je našel številne odgovore o smislu in cilju svojega življenja in delovanja. Med oblikovanjem svojega svetovnega nazora je moral sam v sebi razčistiti tudi z religijo. O tem je razmišljal, kadar je bil sam, že od svojega dvanajstega ali trinajstega leta. Ker v religiji ni našel odgovorov, ki si jih je zastavljal, je začel brati in se seznanjati z marksističnimi idejami. Prve stike s komunisti je navezal že v šestem, v KP pa je bil sprejet v osmem razredu gimnazije.

O delovanju napredne mladine na novomeški gimnaziji, ki je bila središče mladinske revolucionarne dejavnosti na Dolenjskem, nam je govoril tov. Niko Šilih. Povedal je, da je bil cilj takratne osnovne šole vzgojiti ubogljivega otroka. Vsi, ki so želeli priti do večje izobrazbe, so šli na gimnazijo, ki je bila tedaj edina srednja šola na Dolenjskem. Vsa leta med obema vojnama je bila gimnazijska mladina razcepljena. Del se je podrejal klerikalni duhovščini, ki ji je pripadala oblast. Imela je celo svoj internat za revne kmečke fante. Hotela je, da bi gimnazija vzgajala njene kadre. Toda mnogokaterega mladega človeka sta brezizhoden položaj in podrejenost silila v razmišljanje o boju za boljše življenje. Pomoči niso našli ne pri profesorjih in ne pri starših, prepuščeni so bili sami sebi. Med obema vojnama so na gimnaziji ustanavljali marksistične krožke, ki pa so delovali v strogi tajnosti, saj so bili vsi osumljeni dijaki, da so komunisti, izključeni iz šole. Gimnazijski skojevci in komunisti so imeli velik vpliv tudi v ostalih šolskih društvih in organizacijah, s svojimi idejami niso prodirali le v klerikalni organizaciji Katoliška akcija in Marijina družba. Svoje ideje so širili tudi med mladimi v telovadnem društvu Sokol in knjižnici ter v drugih podobnih društvih, kjer so se srečevali mladi, povezovali pa so se tudi s kmečko in delavsko mladino. Uspehi tega delovanja so bili vidni v demonstracijah

ob priključitvi Avstrije k Nemčiji, ob okupaciji Češke ipd. Gimnazijski skojevci so bili povezani s skojevskimi organizacijami na ostalih slovenskih gimnazijah. Izdajali so glasilo Srednješolec.

Ob italijanski okupaciji 1941 so skupaj s sokolsko in klerikalno mladino sodelovali v legalni mestni straži, ki je bila zadolžena za red v mestu. Tako so legalno nosili orožje in imeli tudi nadzor nad skladišči, iz katerih so po skrivnih poteh nosili orožje v gozd. To skrivnostno pot nam je tov. Šilih opisal nekako takole:

... Orožje in eksploziv smo potopili v Krko, ga navezali pod čoln, nato pa previdno prepeljali do Bršljina. Od tam smo ga prenesli v gozd...

V jeseni bi se morala vsa gimnazijska mladina vključiti v italijansko fašistično mladinsko organizacijo GILL. Ker se dijaki niso strinjali, so konec leta 1941 izključili iz šole preko 200 dijakov. Za te učence je bila zato ustanovljena ilegalna gimnazija, edinstven primer v okupirani Evropi.

1942. leta pa je veliko gimnazijcev odšlo v partizane.

Tudi tov. Šilihu je nekoč pretila izključitev. Takole nam je pripovedoval:

... Potem, ko v stanovanju niso ničesar našli, so izvedli preiskavo v razredu. Preiskali so vse aktovke, vendar zaman. Ničesar niso našli. Potem so me zaslišali pred profesorskim zborom. Zaslišal me je razrednik.

- Šilih, povejte, ali ste komunist?

- Nisem.

- Šilih, ali ste komunist?

- Nisem.

- Ali ne razumete vprašanja? Ne sprašujem, če niste, temveč če ste.

Zdelo se mi je, da na to vprašanje nimam kaj odgovoriti, zato sem raje pogledal skozi okno v Ragov log.

- Molk je znak priznanja.

Zaslišanje je bilo zaključeno.

To se je zgodilo v 8. razredu gimnazije tik pre maturo. Dva učenca so izključili, zame pa so posredovali nekateri profesorji, ki so bili tudi komunisti, tako sem dobil le ukor pred izključitvijo.

Tovariš Rudolf Zupanc, Tone Henigman in Jože Ravbar so nam opisali delo skojevcev in komunistov v Dolenjskih Toplicah in okoliških vaseh.

Prisotni smo bili zelo navdušeni, srečanje je bilo prekratko. Čeprav nismo v celoti spoznali in dojeli veličine mladih revolucionarjev, pa smo jo začutili bolj kot kdajkoli prej, vlila nam je ponos in novih moči.

Tanja Čibej, 4.a

Ksenija Bregar, 3.a

SKRIVNOST NIKOLE TESLE

V pičlih dveh urah je težko predstaviti človeško življenje. Stvar postane še toliko težja, če gre za življenje resničnega genija. Zato je vsak biografski film velik izziv, a hkrati tudi težka naloga za avtorja. Režiser Krsto Papić se je tega nedvomno zavedal in je pristopil k filmskemu projektu Skrivnost Nikole Tesle na nov, zanimivejši način. Povezal je dokumentarne posnetke z igranim življenjepisom in tako ustvaril celoto, ki zares pritegne gledalca.

Film nas opozarja na nekatera doslej manj znana poglavja iz bogatega Teslinega življenja. Nikola Tesla ni bil le izumitelj na področju elektrotehnike, ampak je s svojimi odkritji posegel tudi na druga področja človekovega življenja, celo

na druge planete. Žal so bile njegove ideje takrat mnogim še nerazumljive. Danes, 37 let po smrti tega velikega znanstvenika in v času težke svetovne energetske krize, šele spoznavamo, da bi pomenila mogoče ravno Teslina odkritja izhod iz slepe ulice, v kateri se je znašel svet. Da pa vse le ni tako brezupno, nam dokazujejo pogovori oziroma mnenja na začetku filma, ki nam pričajo, da so na svetu še številni znanstveniki, ki mislijo tako, kot je mislil Tesla, in zato tudi nadaljujejo njegovo delo.

Tesla je bil med prvimi, ki je spoznal, kako škodljivo je lahko človekovo poseganje v naravo in je vsako tako dejanje obsojal. Tudi v tem se kaže njegova daljnovidnost in samo žal nam je lahko, da ga človeštvo ni poslušalo.

Še mnogo življenjskih resnic nam ponuja film. Zasluga za to pa ne gre le režiserju in scenaristu, ampak celotni ekipi, ki je ta film ustvarjala. Odlična igralska zasedba, v kateri je poleg nosilca glavne vloge Petra Božovića blestel zlasti Orson Welles v vlogi Morgana, izvrstna fotografija ter sama zgodba, to so prav gotovo največje odlike tega filma.

Skrivnost Nikole Tesle je film, ki nam slika preteklost, opozarja na sedanost in kaže možnost za prihodnost. Z eno besedo - izvrsten film.

Stojan Pelko, 2.c

OB KONCERTU DUA DOLENC

V petek, 19. decembra, so obiskali našo šolo trije izvrstni izvajalci slovenske glasbe. Že veliko smo slišali o Meliti in Venu Dolencu, precej manj pa o Ediju Štefančiču, kar pa še ne pomeni, da je zato kaj slabši glasbenik, nasprotno, s svojim

igranjem na klasično 6-strunsko kitaro je dokazal, da ta instrument zares obvlada.

Sicer pa so nam ti trije glasbeniki v petek predstavili novo veliko ploščo Melite in VENA Dolenca z naslovom SEDMINA. Pri snemanju plošče, ki je prva v repertoarju dua Dolenc, je sodelovalo poleg Edija Stefančiča še precej drugih glasbenikov, kot so Lado Jakša, Božo Ogorevc, Mira Omerzel, Terlep in drugi. Avtor vseh skladb, razen ene, ki jo je napisal Sergej Jesenin, je Veno Dolenc. Že sam naslov, ki ga nosi plošča, nam da slutiti, da je vzdušje na plošči precej mračno. Vsa besedila so v glavnem balade, z vsebino, vzeto bodisi iz naše ljudske tradicije bodisi iz religioznega življenja naših ljudi. Seveda se z vsebino besedil sklada tudi instrumentalna plat albuma, vendar pa s tem nikakor nočem reči, da plošča ni zanimiva in prijetna za poslušanje, temveč bi poudaril ravno nasprotno, saj glasba zaradi uporabe številnih starih ljudskih instrumentov zveni zelo polno in močno pritegne poslušalca. Na plošči so poleg starejših, bolj poznanih pesmi, kot sta skladbi SVATBA in VETER BELI KONJ, tudi novejše skladbe, med katerimi bi še posebno omenil PESEM O TANJI in MAGDALENA. Plošča sicer še ni izšla, vendar pa jo po besedah avtorjev lahko kmalu pričakujemo na policah naših trgovin s ploščami.

Novomeški gimnazijci smo imeli priložnost, da smo repertoar s plošče že nekoliko поблиže spoznali. Koncert se je zaradi težav, ki so jih imeli glasbeniki na poti v Novo mesto, začel z enourno zamudo. Zaradi precej dolgega čakanja je nekaj dijakov odšlo domov še pred začetkom koncerta, mnogi pa so ga zapustili kar na sredi. Zaradi hitrega prehoda iz mrzlega v topel prostor so imeli glasbeniki precej težav z uglasitvijo instrumentov, zaradi časovne stiske pa tudi niso uspeli pripraviti in uskladiti ozvočenja, tako so se odločili, da izvedejo svoj program brez ozvočenja, kar pa ni vplivalo na

kvaliteto zvoka, pač pa so verjetno poslušalci v zadnjih vrstah slišali nekoliko slabše. Mene osebno pa je motilo nekaj drugega, namreč to, da so se nekateri pridušeno hihitali načinu igranja Edija Štefančiča. Mogoče je bilo res čutiti nekoliko "zaneseno", vendar pa se mi zdi reakcija, ki jo je to povzročilo, vse prej kot primerna in tako smo se gimnazijci še enkrat izkazali za izredno "kulturne". Mislim in upam, da se to ne bo več ponovilo, saj glasbeniki tega prav gotovo ne zaslužijo.

Na koncu bi rad pohvalil prizadevanje nekaterih naših dijakov, ki so organizirali ta koncert, in jih pozval, naj v tej smeri še naprej delujejo.

Boštjan Gorjup, 4.a

FRANCE BEVK (1890 - 1970)

17. septembra je minilo 90 let od rojstva Franceta Bevka in 10 let od njegove smrti. Pisatelj, ki je med našo mladino najbolj priljubljen, je umrl na svoj rojstni dan v Ljubljani. Njegovo življenje je bilo življenje preprostega človeka, ki je z neplodnega cerkljanskega hribovja prišel v širši slovenski svet, spoznal svoje poslanstvo in obogatil svoj narod in njegovo književnost s številnimi knjižnimi deli. Bil je bojevnik, tesno povezan z domačo primorsko zemljo in njenimi ljudmi, med katerimi je v dobi fašističnega narodnega zatiranja in nasilja razvnel odpor in branil osnovne pravice ogroženega ljudstva. Prav literatura mu je bila obrambno orožje za ohranitev narodnega življenja. Njegovi naporji so doživeli uspeh: primorsko ljudstvo je ob njegovi udeležbi v narodno-osvobodilnem boju dosegla svobodo.

Pokrajina in vas, družina s svojim okoljem, zgodbe in otroške igre, vse to je ostalo v pisatelju Bevku kot neizčrpen ustvarjalni vir, za katerega je zelo zgodaj zajemal in h kateremu se je vedno znova vračal. Najpomembnejša dela s takim značajem so njegova otroška leta, zbirka pesmi Pastirci pri kresu in plesu ter povest Začudene oči; ob zadnjem natisu le-teh je dodal še dva spomina: Materina smrt in Nemirna leta. Pred "nemirnini leti" in šolanjem v Gorici je doživel povest o Tatiču. Marsikateri knjigi, posebno mladinski, je ob novi izdaji dodal spomine iz mladosti v obliki črtice ali predgovora. Skozi vse njegovo življenje pa ga je spremljala skrb za bralce njegovih knjig, za beroče občinstvo sploh, tako je mladini in odraslim namenil veliko besed v tisku ali govoru o pisateljskem delu in poslanstvu ter o pomenu in vrednosti knjige. In ob vsaki povesti in vsaki taki besedi je zanj veljalo to, kar je sklenil ob svojem prvem, uničenem spisu: "Ta prva zgodba ne bo zadnja".

"Dobra knjiga je zlata knjiga!" je zapisal France Bevk.

"Ni dovolj, da si obziren le do ljudi in do živali, ampak paziti moraš tudi na knjige, ki so naše prijateljice. Knjiga, ki jo daš iz rok, te lahko hvali ali obtožuje."

I.G.

PRI BEVKOVIH

Petkovo sončno popoldne je vztrajno vabilo iz šolske stavbe. Utrujenost, ki smo jo prinesli s trase, je kar nekam splahnela, kajti spomnili smo se na tovarišico Kostanco Bevk, ki smo jo pred nekaj dnevi srečali v šolski knjižnici. Presenečeni smo bili, ko se nam je predstavila, hkrati pa takej navdušeni, da bi se še kdaj srečali. Tov. Konstanca nas je povabila, naj le pridemo. In tisti petek smo po kosilu obiskali njo in njeno mater. Stanujeta v bloku pod brigadirskim naseljem v Smarjah pri Kopru.

Tovarišica Konstanca Bevk je hčerka našega poznanega pisatelja Franceta Bevka, ki je največ svojih del namenil mladim bralcem. Svojega očeta se spominja kot precej strogega moža, ki je imel zaradi težkega dela določene zahteve. Otroke je samo pogledal in to je popolnoma zadostovalo, da so ga ubogali. "Sicer pa je bil dober kot kruh," sta soglasno potrdili naši sogovornici.

V Bevkovi družini je bilo pet otrok. Oče, pisatelj Bevk, je veliko časa prebil v internaciji in bil ves čas italijanske okupacije politično preganjan. Konstanca je dostikrat sanjala o tem, da bi bila učiteljica v slovenskih šolah, da bi se z učenci lahko govorila v materinem jeziku in jih učila slovenskih pesmi. Končala je vzgojiteljsko šolo, vendar zaposlitve ni dobila, ker je bila njihova družina politično sumljiva. Končala je še strojepisni tečaj in bila očetu pisatelju zelo dobrodošla pomoč. Veliko mu je prepisovala, predvsem ponoči, in bila njegov prvi lektor. Se danes se spominja noči, ko je tipkala "Kaplana Martina Čedermaca", ki je bil ilegalno objavljen v Ljubljani. Oče ji je strogo zabičal, da ne sme nikomur niti črkniti o tem delu. Čeprav je prva prebirala vsa njegova dela, si ni upala dajati nobenih pripomb, saj je bil takrat že priznan pisatelj. Samo nekoč, ko je prebrala neko delo, ki je opisovalo

kmečko življenje in predajanje zemlje kmetom, se ji je zdel konec krivičen in je to očetu tudi omenila. Obljubil ji je nadaljevanje zgodbe.

"Kako radi bi, da bi bil oče še živ,"pravi tov. Konstanca. "Zadnjič je bil pri nas konec avgusta 1970. Sedel je na kavču, kjer zdaj sedite vi, in se ni mogel ločiti. Tudi ob odhodu se je obračal in dolgo mahal v slovo. Neko jutro, dobrih deset dni pozneje, se mi je sanjalo, da je tata umrl. Se celo datum se mi je živo vtisnil v spomin. Čez nekaj dni smo izvedeli, da je v bolnišnici. Strahoma smo čakali, kaj bo. Datum o katerem sem sanjala, je šel mimo. 17. septembra smo se odpravljali v Ljubljano, da bi mu čestitali za 80. rojstni dan. Tik pred odhodom je prišel brat in nam povedal, da je tata umrl. Točno na svoj 80. rojstni dan. Šele zdaj vem, kaj vse bi ga še morala vprašati, koliko bi mi moral še povedati."

Še bi se pogovarjali, toda brigadirski živžav nas je spomnil, da je čas za večerni zbor, ko spuščamo zastavo. Hitro smo se morali posloviti. Tov. Konstanca nam je še med vrati zaklicala, naj ju še kdaj obiščemo.

Ksenija Bregar, 3.a

Tanja Čibej, 4.a

POGLEDI, POGLEDI, POGLEDI, POGLEDI, POGLEDI, POGLEDI, POGLEDI

SVET DVEH BREGOV

Prispevek je osvojil 2. mesto na nagradnem natečaju v organizaciji Republiške konference klubov OZN Slovenije; šolsko leto 1980/81

Stojim na bregu divje, narasle reke, ki z mogočnim bobnenjem buči mimo mene in drevesa, ki mi daje zavetje. Na vsej ravni ni sva le midva - jaz in drevo. Veter se zaganja v krošnjo, meni mrši lase. Drevo in jaz, oba stojiva vzravnano, pokončno in strmiva v daljavo.

Tam daleč, na onem bregu reke, v neglici zaznam obrise ljudi. Čudni so. Niso vzravnani, njihova hoja je težka, počasna...

Meglice se odstranijo, zagledam njihove obraze. Uvela koža, votle oči, oči, ki so polne mržnje, obtožb.

V njih ni solz, v njih ni obupa, v njih ni prošnje, iz njih seva črn pogled, ki zre v čas.

Strese me, zazebe, zavijem se v toplo oblačilo. Ljudje z votlimi očmi pa hodijo naprej in naprej. Veliko jih je, vsi hodijo počasi, zgrbljeno... Na nogah imajo okove, na rokah, na vratu, povsod so okovi. Zraven stopa skupina ljudi. V rokah imajo biče, z njimi udarjajo po tleh, po ljudeh, ki se krivijo pod težo udarcev, padajo, a vedno znova vstajajo in hodijo, ne, lezejo čisto počasi naprej, v neskončnost.

Na drugem bregu reke stojiva midva, jaz in drevo. Pokončno, vzravnano, ob nama se zbira vse več ljudi, ljudi brez okovov. Strmimo v procesijo na drugi strani. Reka nas loči, počutimo se varne.

Ljudje na drugi strani se ne ustavljajo, hodijo dalje in dalje, na nogah okovi, na rokah, na vratu okovi in črni pogledi mržnje in obsodb...

"Kdo ste, kaj ste, zakaj ste tu, zakaj, zakaj...?" Vse polno vprašanj je v meni in želim dobiti odgovor nanje. Toda kako? Pokončni ljudje na tem bregu molčijo, nihče se ne odzove mojemu klicu. Želim iti na ono stran, toda vmes je divja, bučna reka, nikjer pa ni mostu. Še naprej stojim ob mogočnem, pokončnem drevesu, postajam čedalje manjša, v grlu me duši, stiska me pri srcu, v sebi čutim napetost, ki vse bolj narašča, se širi v sleherno celico mojega telesa. Kaj se dogaja z menoj? Zakaj jočem? Saj sem vendar na tem bregu, na varnem bregu vzravnanih ljudi!

Procesija na oni strani pa se pomika dalje. Pred njo se razprostira gosta črna zavesa, prodirajo vanjo, jo odgrinjajo in se pomikajo dalje, čisto počasi, težko, a vendar nadaljujejo pot. Skupina vzravnanih ljudi hodi ob strani, v rokah imajo biče, ki žvižgajo po zraku, po telesih... Iz pretopenih teles teče kri, lepa črna kri, kaplja na zemljo, ki jo željno vpija. Hrbti so sklonjeni, glave upognjene, okovi na nogah so težki, jemljejo moči, razžirajo meso...

Na drugem bregu stojiva jaz in drevo in množica vzravnanih ljudi okoli naju. Gledamo in molčimo, reka buči in potuje v neskončnost.

Kolona upognjencev se pomika naprej, zgrabi jo nemir. Tam na sredini, glej, tam se dvigne upognjeni hrbet, dvigne se glava, še ena in še ena. Skupina vzravnanih ljudi jih biča, glave in hrbti omahujejo, padajo, a vstajajo novi, glej, vse več in več jih je. Tam so odpadli okovi, glej, hrbti se ravnaajo, glave so vse bolj pokončne in votle oči so polne luči, nekega čudnega, strašnega žara. Biči žvižgajo, teče kri, a okovi padajo, vse več jih je...

Vidiš reko? Umirja se, nič več ni tako divja, izginja, razblinja se v nič... Ljudje, vzravnani ljudje na našem bregu, sedaj lahko gremo na oni breg in dvignemo in vzravnamo vsa upognjena bitja, drobimo vse okove, enkrat za vselej! Pokončni ljudje pa se obrnejo stran; odhajajo vzravnano, pokončno...

"Ne, ne! Mi moramo iti na ono stran, moramo, moramo...!" Kričim in tečem za njimi, jih vlečem, pozivam nazaj, toda pokončne postave trdo hodijo dalje, naprej in naprej, nihče jih ne more zaustaviti; odhajajo nazaj v svoj svet, v svet, od koder so se prišli le za trenutek opajat nad procesijo na oni strani. Sedaj pa ji le-ta ne ugaja več, saj vse bolj postaja podobna njim, gospodarjem sveta.

Ne odneham. Kričim, vlečem jih nazaj, a vse je zaman, oni nadaljujejo svoj pohod. Ustavim se, v meni narašča napetost, gledam v množico pokončnih, ki se mi vse bolj približuje. Želim se umakniti, a se ne morem. Čakam, vse bliže so, že razločin njihove ostudne, vzvišene obraze. Čutim jih. Tik pred menoj so. Ne ustavijo se, prodirajo dalje, čutim na sebi njihove stopinje, mendrajo me, čisto počasi me ubijajo, neprizadeto in preračunljivo. Zid pokončnih se odvali naprej. Ostanem sama, ležim na tleh, zgrbljena, izgubljena v neskončnosti. V meni je še čisto malo življenja, le za trohico ga je. Plazim se proti drevesu, počasi, vse prepočasi se premikam. Kri in pot mi lijeta po telesu, toda jaz moram priti tja, moram videti množico na onem bregu!

Končno. Oprem se na drevo in trudoma vstanem, pogled mi zbeži na ono stran. Tam ni več procesije upognjencev, tam je vse več pokončnih, ponosnih ljudi, skupina z biči pa se razblinja, izginja v nič.

Moja notranjost je mrtva. Živi le še kupček drobnih celic in možgani. Še sem sposobna misliti. Ni mi žal, da izginjam. Kar ni uspelo meni, bo uspelo komu drugemu. Samo da ne bi

bilo nikoli, nikoli več dveh bregov z upognjenimi na eni in vzravnanimi ljudmi na drugi strani, med njimi pa narasla, divja reka!

Ozrem se nazaj, v daljavi, v megli izginja množica mojih morilcev, vzravnanih hrbtov odhajajo v svoj svet, zapuščajo moj breg narasle reke in moj breg se vse bolj bliža nasprotni strani. "Vrnite se, norate se vrniti!" Nihče me ne sliši, ne more me slišati, saj šepetam. A veter odnaša moj šepet v svet. Do kod bo segel, kdaj bo prišel do poslednjega kotička na svetu, do vseh ljudi, kdaj se bosta oba bregova združila? Sprašujem se, a na moja vprašanja ni odgovora, zaenkrat še ne. Čisto počasi odnira tudi tisti kupček celic, moja lupina. Čisto počasi... Ne, ni mi žal, da bom izginila v nič. Nekoč bo nekemu uspelo to, kar meni ni, danes še ne, kajti ni še dozorelo... Kaj mi ne maha nekdo z onega brega? Daj, odgovori mu, dvigni roko, vzravnej se, ne pokaži, da padaš v globoko brezno brez povratka. Roka se dvigne, ponaha, obraz na oni strani se nasmehne, roka maha, meni pa omahne, nasmehek zamre. Polzim ob drevesu vse niže in niže... Drevo, prijatelj moj, zbogom. Ostani tu, čvrsto in močno, dajalo boš oporo mojemu nasledniku. Glej, tamle prihaja! Saj je že čisto blizu! In tudi oni breg se vse bolj bliža!

Mogoče bo njemu uspelo dokončati to, kar sem začela jaz. Vidiš, verjame v to, tako odločno stopa v prihodnost. Da, sedaj je čas, da odidem. Zbogom, drevo, zbogom, ljudje, na oni strani, zravnejte se še bolj in potisnite končno svoj breg k našemu. Jaz odhajam, daleč, v neskončnost, vi pa šele začenjate živeti, živeti polno življenje, vaši hrbti so vse bolj ravni, glave vse bolj ponosne...

Knalu bosta oba bregova postala eno, reke ne bo več, tudi mene ne bo več...

Zdajle, da, ravno zdajle je v meni umrla zadnja celica, tam na obzorju pa je posijala velika žaroka krogla, osvetlila ljudi, pregnala meglo...

Človek, to je tvoje sonce, zate sije in nikar ga ne zavrzi, nikoli, kajti to sonce si ti, ČLOVEK.

Simona Furlan, 3.c

VARUJMO PRIDOBITVE NASE REVOLUCIJE

Če bi odprla knjigo zgodovine, bi se prikazala procesija jugoslovanskih narodov na svoji težki poti. Množica, trudna, počasna, revščina s sklonjeno glavo se plazi mimo nje, v vozovih in kočijah se bohotijo s tujim delom izkoriščevalci, pritegujejo jarem, se snejejo. Na njihove vozove plezajo iz množice potuhnjenci in koristoljubi, se pehajo in padajo v blato, plezajo in se prilizujejo. Ljudje pa sklanjajo glave in pljujejo.

Z žitnih polj, rumenih morij se dvigajo jate črnih vranov s požrešne pojedine. Srake vrešče vzletajo iz rudnikov s svetlečimi kosi rud v kljunih. Gozdovi padajo pod sekirami. Temni oblaki grozijo, da bo tudi pokrajina padla v revščino, bedo, tako hudo, kot je v njej životarilo ljudstvo.

Plameni upanja so komaj še tleli... Vendar... kakor bi prilil olja v pojemajočo svetilko in bi visoko zagorel njen ogenj. Rdeče je sinilo med množico, ostri zublji so pogoltno lizali mračno preteklost. Strah na obrazu izkoriščevalca. Kri je zajezila staro pot, kri in trupla. Od tu dalje se pričinja ponos. Od tu dalje se pričinja svoboda.

To, da smo se rodili prav v tej deželi, dedovali dediščino preteklih rodov, ki so jo zgradili za ceno mnogih življenj,

to ni samo sreča, to je odgovornost in preizkušnja. Ni težko upogniti hrbta, mnogo težje ga je vzravhati.

Če se zavedamo vrednosti pridobitev revolucije, jih bomo znali tudi braniti! Ni res, da imamo zato JLA in SLO, revolucije se ne brani samo na mejah. Revolucijo branimo vsak dan s svojim delom!

Andreja Pleničar, 4.a

RAZMISLJANJE O SMISLU ŽIVLJENJA

Ko sem prenišljevala o svetu in o smislu življenja, sem ugotovila, da imamo ljudje o njen zelo različne nazore. Enim je cilj življenja doseči čast in slavo, s katero bi se radi dokopali do nesmrtnosti, drugim sreča, tretji pa živijo iz dneva v dan. Meni se vse to zdi nesmiselno. Ven, da sama nikoli ne bom nič posebnega, noje ine ne bo nikjer zapisano, pa vendar upam, da bom dosegla svoj življenjski cilj, to je, da bom dokončala šolo, se zaposlila in s svojim delom koristila sebi in družbi. Mislím, da le tisti, ki pošteno in delovno živi, spoštuje svoj narod in vse človeštvo, doseže svoj življenjski cilj. Tako malo je potrebno, da človek dobi občutek, da ni živel zaman in da je bilo njegovo življenje dobro izpolnjeno.

Doris

Včasih je vredno živeti že samo zaradi tako lepih dni, kot je današnji, kot je bil včerajšnji in kot bo lep dan jutri. Vredno je živeti, ker te nekdo potrebuje in ker ti zaupa in ker te ima rad.

Marjana

Zdi se mi, da ko ljudje govorijo o smislu življenja, vedno mislijo na nekaj velikega. Smisel je v tem, da bodo dali človeštvu nekaj, kar bo trajno. Ampak, kaj ni smisel življenja mnogo bolj enostaven. Spoznati sebe in delati v okviru svojih možnosti in tako dati družbi in sočloveku veliko, morda največ, kar lahko posameznik da. Ljudem je potreben tako dober zdravnik kot dober krojač in dober družbeni delavec. (Vsak od njih je potreben družbi in srečen je tudi v tem poklicu, če ga rad opravlja. Mislim, da je tudi to smisel življenja.)

Franjo

Na svetu je bilo in je še precej ljudi, ki so svoje življenje popolnoma podredili interesom celotne družbe. V življenju so trpeli, borili so se za obstanek, a kljub temu je imelo njihovo življenje smisel, saj so s svojim delom dosegli veliko za celotno družbo. Mogoče je njihovo delo nastajalo prav v trenutkih lastne nesreče, a doseglo je svoj poglavitni namen. S temi ljudmi mislim na razne umetnike, revolucionarje. Marsikdaj sem že razmišljal o smislu njihovega življenja in jim zavidal zaradi njihovih velikih del za človeštvo. Istočasno pa ne je bilo sram samega sebe zaradi svoje majhnosti in zagledanosti v samega sebe.

Bojan

Spoznati življenje pomeni ljubiti ga. Toda največkrat to spoznamo, ko začutimo, kako neusmiljeno nam odteka, prav skozi roke. Kako drugače je nogoče razumeti tisto energijo, slo po življenju, ki jo rodi strast v želji po tistem najlepšem trenutku v duši, po sreči. Vsaj še enkrat doživeti sončni vzhod, videti lesket rose v jutranji zarji in občudovati sončen dan. Vsaj še enkrat začutiti, da si potreben komu. Vse to daje vrednost našemu trenutku in ga podaljšuje.

Za nami ne bosta ostali niti naša bolečina niti vzklik radosti. Ostala bo misel, bežna kakor naše življenje. Za nami ne bodo ostali "kitajski zidovi", visoke palače, niti templji ljubezni; le ta misel. Naj bo lepa in topla, naj bo most med življenjem in smrtjo, med trenutkom in večnostjo.

Matjaž

Po mojem je snisel človekovega življenja življenje samo. To je pot, po kateri hodiš, pot, na kateri iščeš podobne ljudi, hotenja, želje, sanega sebe. In prav vse je v iskanju, poskusiti moraš vse, da boš znal presoditi. Res je, da moraš imeti postavljen cilj, toda bolj od njega sanega, pravzaprav njegove dosege, je važna pot do njega. Nekje na tej poti se skriva sreča, ki jo težko prepoznaš med vseni občutki, dokler ne prideš do konca. Šele, ko se ozreš na prehojeno pot, ni več dvona, da si bil srečen.

Andreja

Zelo težko raznišljam o stvari, ki je ne razumen. Vsepovsod vidin same vprašaje. Ven pa le to, da hočen živeti, biti vesela in žalostna, čeprav sama ne ven zakaj.

Janja

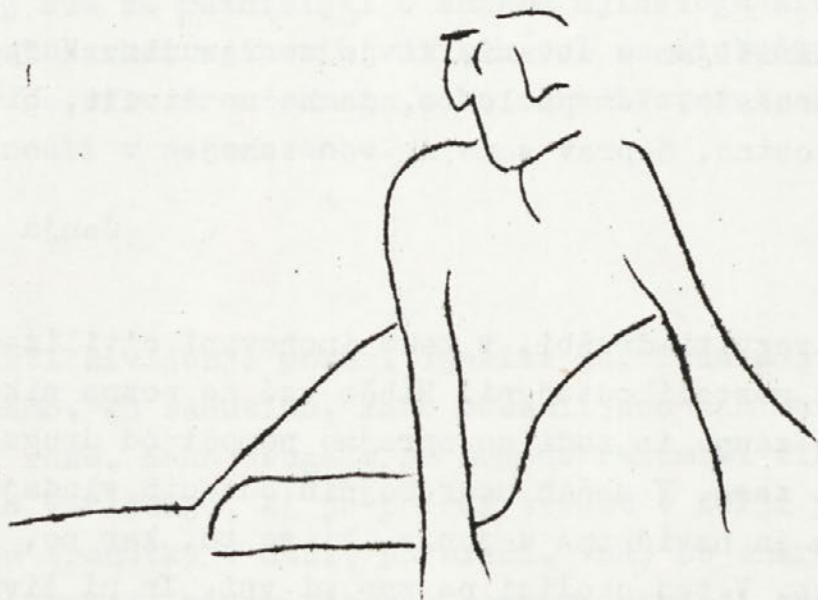
Danes v naši razviti družbi, v tako imenovani civilizaciji, smo si ljudje postali odtujeni. Nihče več ne pozna nikogar, se nikomur ne zaupa in tudi ne sprejme pomoči od drugega. Vsi živimo le zase. V naših medsebojnih odnosih vladajo le prazne besede in navidezna dejanja, ki so to, kar so, le zaradi okolice. V tej okolici pa smo mi vsi. In ni živimo, delamo in vse je lepo in prav, dokler nas iz našega spanja

ne predrani nekaj nepredvidenega. In tedaj se sliši naš glas. Kar naenkrat postanemo pametni in dobri. Razglabljam o ten, kako se je to moglo zgoditi, hkrati pa tistega posameznika, ki se je upal zmotiti naš blaženi mir, obsojamo kot slabiča in egoista.

Darko

Ljubim življenje. So trenutki, ko ne že sana nisel, da živim, da obstajam, navdaja s takšnim veseljen, da moram, noram steči soncu v objem in zapeti pesen. Takrat čutim svojo majhnost, slutim, kako se zemlja tam v dalji vzboči, napne svojo grud, zaznavan gibanje, ki tudi mene odnaša naprej, v nov dan.

Karmen

x

y

y

iiiiiii

vprašaj

XXXXX
X
XXXXXXX
XXXXX
XX
XX
XX
XXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXX

rešitev

sin x

!!!

xyz

uuuuuuuuuu

kaj?

eeeeeeee

?!?

OB PRAVNI POLNOLETNOSTI

K vragu pravice in dolžnosti! Dovolj mi je kimanja in potrjevanja! K vragu osemnajst let in puhla pravna polnoletnost! Obesite jo na drog in naj visi kot zastava demagoške svobode, pravic in dolžnosti na vseh pravnih in vzgojnih poslopjih! Naj visi in naj se otroci veselijo "zlati ptici" svobodne in polnopravne prihodnosti!

Ne vem, kaj hočete. Naj se razjočem pod težo sladkega bremena, ko začujem polnopravno služiti domovini in državi? Naj na ves glas izražam veselje ko vstopam v našo samoupravno stvarnost? Naj padam v patetične ekstaze bljubljanja zvestobe in pripravljenosti, da bom vestno izpolnjeval svoje dolžnosti? Presneto žalostno! Raje celo uro gledam skozi okno učilnice na porumeno lo listje in dež, ki izpira življenje in curlja in teče v tenkih potočkih na tla in se tam zbira v luže in lužice...

Ničesar mi ne pomeni teh osemnajst let. V stari in jetični, rumenočrni Avstro-Ogrski bi moral biti star enaindvajset let, da bi mi jasno in glasno povedali, da moram sedaj zavestno stopiti na pot konformizma in sprejeti ustaljene norme življenja. Danes mi pred očmi plapolajo zastave pravic socialističnega človeka ali pa malomeščanskega življenjskega zavetja. Svete in nedotakljive pravice in dolžnosti in država s svojim vzgojno-pravnim aparatom proizvajajo včke enotnega tropa in enakih pravic.

K vragu pravice! Želel bi ves dan presedeti v Kosovi dolini in se pogovarjati s plebejskimi vrabci. Kako otročje, ne? Vem-začel bom graditi hišo, kupovati otrokom sladkarije in razkazovati svoj trebuh na javnih razstavah.

Pozabljam. Pozabljam pravico do šolanja, do zdravstvenega varstva, do osebne nedotakljivosti, do tiska in govora; pravico biti voljen in voliti, se vključevati v delo organov in organčkov, ustvarjati kariere in karierice preko topih glav in mehkih trebuhov skozi TOZD, OZD, SOZD, SIS, KS, ZSMS, SZDL, ZKJ... itd.

O, ljuba svoboda in širina pogleda! Naš profesor je nekoč rekel, da se bomo učili filozofije, naučili pa nas bodo marksizma. Kako pozabljajo nate! Veš - ni lahko biti pastir ovčjega tropa. Danes sicer uporabljajo tudi električne pastirje, Tako resnično ne vem, kdo je tisti, ki urejuje moje življenje in mi vzgaja skupno zavest, ki je v interesu najširših množic.

Počutim se utesnjenega v tem jopiču pravic in dolžnosti. Ko mi je vroče, ga ne smem sleči; ko me zebe, je njegova tkanina presneto tenka in prosojna, da bi me segrela.

Norme spoštovanja, vljudnosti, lepega obnašanja, pridnosti, odnosa do dela, licemerstva, prilizovanja, velike in male morale, domače in javne etike padajo name, me pritiskajo in dušijo in iščem samega sebe. Kaj sem? Kaj sem bil? Kaj bom? Kaj so storili iz mene? Kaj je moje? Kaj mi je vzgojeno? Kaj lastno? Kaj ali kdo skuša iz mene vzgojiti pokorno ovčko s kratko pristrojeno dlako in kratkovidnih oči? Kdo in zakaj se boji mojega pogleda? Resnično dobro ni treba skrivati; vsi ljudje ga nosimo v svojih srcih. Ni nam treba biričev in duševnih pastirjev, da bi našli poti. Kaj je tisto, kar me v obliki pravice in dolžnosti skuša spraviti v tir enotne, uniformirane, lahkovodljive miselnosti in tako polomiti kopja moje osebnosti?

Vsestransko izoblikovana, moralno-neoporečna in družbeno-aktivna ovčka. Kako lepo je življenje!

Vseeno - slutim tudi druge pašnike. In če sem Jaz še vedno Jaz, mi je malo mar, če so ti pašniki tudi slabši. Ker moji so, lastni.

Vladimir Jureković, 4.b

Vsak gre po svoji poti skozi življenje - podobe, ki jih na tej poti vidi, so le njegove. In vendar se te prepletajo, da se z nekaterimi dan za dnev srečujemo na skupnih križiščih.

V Jurekovičevem članku Ob pravni polnoletnosti so nam sicer nekatere njegove misli zelo blizu, celota pa je vendar taka, da jo težko...razumemo.

Članek je gotovo tudi vas spodbudil k razmišljanju, saj nas kar sili, da se opredelimo do njega in ga ali sprejmemo ali odklonimo. Uredništvo pričakuje, da boste svoje misli zapisali in nam jih poslali. Želeli bi, da se razvije polemika, ki naj bi nam zbistrila pogled in odgovorila na vprašanja, ki je nanje opozoril Vlada Jurekovič.

Uredništvo